

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	gemeente Heusden
Officiële naam regeling	Beleidsplan openbare verlichting
Citeertitel	Beleidsplan openbare verlichting
Besloten door	gemeenteraad
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	
Onderwerp	Verkeer en vervoer

Opmerkingen m.b.t. de regeling

Geen.

Grondslagen

Gemeentewet

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Geen.

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerking-treding	Terug-werkende kracht	Betreft	Ontstaansbron: datum ondertekening; bron bekendmaking	Inwerkingtreding: datum ondertekening; bron bekendmaking	Voorstel gemeenteraad
15-2-2005		nieuwe regeling	15-2-2005 De Scherper, 03-03-2005	15-2-2005 De Scherper, 03-03-2005	B200415331

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting	1
beleidskader	1
maatschappelijke betrokkenheid.....	1
energie en milieu	1
beheer en onderhoud	1
financiële gevolgen.....	1
1 Maatschappelijk kader	2
1.1 Inleiding	2
1.2 Wet- en regelgeving	2
1.2.1 Wegenverkeerswet 1994 en aansprakelijkheid.....	2
1.2.2 NPR 13201-1 “Richtlijnen voor de Openbare Verlichting”	2
1.2.3 Elektriciteitswet 2002.....	2
1.2.4 Energie en Milieu.....	3
1.2.5 Richtlijnen Politie Keurmerk Veilig Wonen	3
1.2.6 Woonkeurlabel	3
1.3 Veiligheid en leefbaarheid	5
1.3.1 Sociale veiligheid.....	5
1.3.2 Verkeersveiligheid, in relatie tot het GVVP	5
1.3.3 Leefbaarheid of ruimtelijke inrichting	6
1.3.4 Natuurgebieden.....	6
1.4 Bewonersonderzoek Nieuwkuijk	6
1.5 Samenvatting Hoofdstuk 1	7
2 Beleid inzake de openbare verlichting	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Functie van de openbare verlichting.....	8
2.3 Realisatie en instandhouding	10
2.3.1 Materiaalkeuze	10
2.3.2 Assortiment	10
2.4 Sturing lichtschakeling	13
2.5 Beheer	13
2.6 Onderhoud.....	15
2.7 Samenvatting Hoofdstuk 2	15
3 Beleid inzake raakvlakken openbare verlichting	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Achterpadverlichting	17
3.3 Lichtmastreclame.....	18
3.4 Aanlichten gevels van gebouwen.....	18
3.5 Parkverlichting	18
3.6 Spelvoorzieningen	19
3.7 Kerstverlichting	19
3.8 Samenvatting Hoofdstuk 3	19
4 Eisen verlichtingsmiddelen	21
4.1 Lichtmasten	21
4.1.1 Algemeen.....	21
4.1.2 Vandalisme	21
4.1.3 Materiaalkeuze.....	21
4.2 Stabiliteitsonderzoek.....	22
4.3 Verlichtingsarmaturen	23
4.4 Samenvatting Hoofdstuk 4	23
5 Communicatie	24
6 Begroting	25

6.1	Structureel budget voor openbare verlichting.....	25
6.2	Vervangingsinvesteringen.....	26
6.3	Eenmalige investeringen.....	27

Bijlage 1: Vastgestelde Beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005, d.d. 30 september 2003.

Bijlage 2: NPR 13201-1, Deel 1, kwaliteitscriteria.

Bijlage 3: Uitslag bewonersonderzoek Nieuwkuijk.

Bijlage 4: Overzicht gebieden met kerstverlichting.

Bijlage 5: Overzicht gebieden met hogere natuurwaarden.

Bijlage 6: Raadsbesluit d.d. 18 september 2001, inzake opdrachtverstrekking opstellen beleidsplan.

Bijlage 7: Raadsbesluit d.d. 6 oktober 2004, inzake vaststellen concept Beleidsnota openbare verlichting 2005 t/m 2014

Bijlage 8: Raadsbesluit d.d. 15 februari 2005, inzake vaststellen definitief Beleidsplan openbare verlichting 2005 t/m 2014, inclusief Nota van Inspraak en Reactie, d.d. 23 november 2004.

Voorwoord

Bij de gemeente Heusden bestaat de wens om het beheer van de openbare ruimte structureel en integraal aan te pakken. Naast het beheer van de in deze nota behandelde openbare verlichting betreft dit bijvoorbeeld ook het openbaar groen, de openbare gebouwen, de riolering en de wegen.

Om een goed beheer mogelijk te maken is het nodig om een duidelijk en zo concreet mogelijk beleid vast te stellen. Aangezien de openbare verlichting nog niet in zijn volle omvang en volledig in een nota is vastgesteld wordt er zowel een beleidsnota openbare verlichting als een beheerplan voorgelegd.

Onze gemeente heeft ongeveer 440 km verharde wegen onder haar beheer. Het is de taak van de gemeente om deze wegen op een verantwoorde wijze te beheren en onderhouden. Hierbij is het uitgangspunt van de gemeentelijke zorgplicht dat de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid bij het gebruik voor de verkeersdeelnemers zo optimaal mogelijk is. Een van de mogelijkheden om dit te verwezenlijken is de openbare verlichting. Naast het aspect veiligheid speelt ook de leefbaarheid een rol bij de manier waarop de openbare verlichting ingevuld wordt.

Om het goed functioneren van de openbare verlichtingsinstallatie te waarborgen is er op 30 september 2003 door de gemeenteraad de beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005 vastgesteld. In deze notitie zijn reeds een aantal uitgangspunten voor de openbare verlichting vastgelegd alsmede enkele hieruit voortvloeiende technische en financiële consequenties. Gezien de korte termijn van deze notitie is destijds al aangegeven dat er behoefte is aan een beleidsnota voor de lange termijn. De beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005 is gebruikt als onderlegger voor de beleidsnota voor de langere termijn.

De beleidsnota openbare verlichting 2005 t/m 2014 is de beleidsvisie voor de langere termijn. Indien er nieuwe ontwikkelingen in de lichttechniek zich voordoen dient de beleidsnota te worden herzien. Het te voeren beleid is gebaseerd op het belang van en de functie die door de gemeente Heusden aan de (openbare) verlichting wordt toegekend. De eisen die aan de openbare verlichting worden gesteld zijn waar mogelijk gerelateerd aan overige gemeentelijke beleidsterreinen die hierdoor worden beïnvloed en/of hierop direct of indirect invloed uitoefenen.

In Heusden staan op dit moment ongeveer 8750 lichtpunten. De vesting Heusden is een speciaal onderdeel van de openbare ruimte binnen de gemeente Heusden. De openbare verlichting bepaalt mede de sfeer en de uitstraling van de vesting en verdient dan ook een specifieke benadering. In 2005 zal voor de openbare ruimte van de vesting Heusden dan ook een specifiek plan worden opgesteld waarin alle onderdelen van de openbare ruimte integraal benaderd worden. Per onderdeel, zoals wegen, verlichting, verkeersveiligheid, parkeren, straatmeubilair, stoepen, bebording en bewegwijzering, bebouwing, waterwerken en plantsoenen, zullen beleidsuitgangspunten specifiek voor de vesting worden geformuleerd.

In de onderhavige beleidsnota openbare verlichting 2005 t/m 2014 wordt de vesting Heusden dan ook buiten beschouwing gelaten. In het beheerplan wordt echter wel de complete openbare verlichtingsinstallatie van Heusden opgenomen, dus ook de openbare verlichting in de vesting. Los van toekomstige afwijkende beleidskeuzen voor de vesting (in het kader van

beeldkwaliteit en verlichtingskwaliteit) ten opzichte van de overige kernen moet het beheer van de openbare verlichting voor de gehele gemeente éénduidig worden uitgevoerd.

Rotonde Abt van Engelenlaan – Tuinbouwweg.

Samenvatting

beleidskader

De gemeente Heusden heeft en krijgt te maken met verscheidene vormen van wet- en regelgeving, waaronder de aansprakelijkheidswetgeving en de nieuwe elektriciteitswet. Met name de nieuwe elektriciteitswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Overigens bij de beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005 is er al voor gekozen om de landelijk meest geaccepteerde norm(en) voor de openbare verlichting (NPR 13201-1) maatgevend te laten zijn voor zowel de kwaliteit als de gelijkmatigheid van de openbare verlichting.

maatschappelijke betrokkenheid

De openbare verlichting levert een duidelijke bijdrage aan het maatschappelijk verkeer binnen de gemeente. Het is dan ook noodzaak het verlichtingsbeleid in te passen in andere beleidsterreinen. Aan de hand van de functie en de kenmerken van de openbare ruimte (te weten bebouwing, functie van de weg, infrastructuur, verkeer, verkeersintensiteit of moeilijkheidsgraad) worden verlichtingsklassen opgesteld. Deze verlichtingsklassen geven aan, aan welke kwaliteitscriteria de openbare verlichting moet voldoen. Deze kwaliteitscriteria hebben betrekking op de verlichtingssterkte en de gelijkmatigheid van de verlichting. Duurzaam Veilig en Politiekeurmerk Veilig Wonen zijn hierbij de grote spelers. Een schaduwzijde van de openbare verlichting wordt gevormd door de storende invloed die zij kan hebben op het gebied van lichthinder en –vervuiling. Wij beseffen dat het toenemende gebruik van licht het noodzakelijk maakt dat hiermee op een zo professioneel mogelijke manier wordt omgegaan; al is het alleen maar dat verspilld licht eveneens een verspilling van energie betekent.

energie en milieu

Bij het exploiteren van de openbare verlichting moet terdege rekening worden gehouden met de energie- en milieuproblematiek. Het nieuwe verlichtingsbeleid dient te worden ingepast in het vigerende milieubeleid. Concreet betekent dit dat er in 2009 een energieafname van 10% verwezenlijkt zal zijn ten opzichte van het verbruik in 2004. Daarnaast wordt door de toepassing van volledig recyclebare producten de afvalberg verkleind.

beheer en onderhoud

Deze beleidsnota is gebaseerd op de op 30 september 2003 vastgestelde beleidsuitgangspunten, omschreven in de beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005 (als bijlage 1 toegevoegd). De beleidsnota bevat voorstellen met betrekking tot de kaders voor de openbare verlichting. Anders gezegd: Hoe moet onze openbare verlichting er uit zien om (mede) te zorgen voor een goede verkeers- en sociale veiligheid en bij te dragen aan de leefbaarheid in onze gemeente. Om te komen tot een nog efficiënter en professioneler beheer en onderhoud van de openbare verlichting binnen onze gemeente is een beheerplan opgesteld. Er wordt gestreefd naar een éénduidig beheer en onderhoud voor de complete openbare verlichting.

financiële gevolgen

Voor het energiebudget zijn de financiële gevolgen nog niet exact aan te geven. Dit is afhankelijk van ontwikkelingen in de komende periode op de energiemarkt. Uit de beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005 en het huidige beheerplan blijkt dat er de komende jaren behoefte is aan meer budget voor de openbare verlichting. Enerzijds komt dit door achterstand in het onderhoud, anderzijds omdat er de komende jaren relatief veel vervangingen op het programma staan vanwege de ouderdom van de lichtmasten en armaturen.

Maatschappelijk kader

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aandachtsgebieden besproken waarop de openbare verlichting invloed uitoefent of waardoor de openbare verlichting beïnvloed wordt. Het met elkaar in conflict komen van de beleidsuitgangspunten van de openbare verlichting en betreffende aandachtsgebieden wordt voorkomen door deze in een vroeg stadium op elkaar af te stemmen.

Wet- en regelgeving

De openbare verlichting is onderhevig aan wet- en regelgeving op landelijk en internationaal niveau, zoals Nederlands en Europees recht, lichttechnische criteria en eisen met betrekking tot de samenstelling en de duurzaamheid van verlichtingsmiddelen.

Wegenverkeerswet 1994 en aansprakelijkheid

De krachtens deze wet vastgestelde regels kunnen strekken tot: het verzekeren van de veiligheid op de weg, het beschermen van weggebruikers en passagiers, het instandhouden van de weg en het waarborgen van de bruikbaarheid daarvan.

Op basis van de in 1992 verschenen nieuwe versie van het Burgerlijk Wetboek is de gemeente als wegbeheerder aansprakelijk voor schade als de weg, inclusief de openbare verlichting, niet voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen en daardoor gevaar voor personen of zaken oplevert.

De aansprakelijkheidsbepaling van het Burgerlijk Wetboek heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheidsfunctie van de openbare verlichting. De sociale veiligheid en de leefbaarheid blijven buiten beschouwing.

NPR 13201-1 “Richtlijnen voor de Openbare Verlichting”

De Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV) heeft in het verleden richtlijnen voor openbare Verlichting opgesteld. Deze richtlijnen werden door veel gemeenten als leidraad bij de invulling van de openbare verlichting gehanteerd. In het najaar van 2002 zijn deze richtlijnen vervangen door de NPR 13201-1 “Richtlijnen voor de Openbare Verlichting” (tevens opgesteld door de NSVV en als bijlage 2 toegevoegd). In deze richtlijnen worden de verschillende verlichtingseisen op elkaar afgestemd door onderscheid te maken in: openbare ruimten met een verkeersfunctie, openbare verblijfsruimten en ruimten die beide functies vervullen. Aan de hand van de functie en de kenmerken van de openbare ruimte (te weten bebouwing, functie van de weg, infrastructuur, verkeer, verkeersintensiteit of moeilijkheidsgraad) worden verlichtingsklassen opgesteld. Deze verlichtingsklassen geven aan, aan welke kwaliteitscriteria de openbare verlichting moet voldoen. Deze kwaliteitscriteria hebben betrekking op de verlichtingssterkte en de gelijkmatigheid van de verlichting.

Elektriciteitswet 2002

Op basis van de Elektriciteitswet is de netbeheerder (Essent Netwerk in Heusden) vanaf 1 januari 2002 gerechtigd om voor elke aansluiting op het laagspanningsnet een aansluittarief in rekening te brengen, in combinatie met een jaarlijks onderhoudstarief. In 2003 is er op grond van de nieuwe wet door Essent Netwerk een nieuwe Tarievenscode voor onder andere de openbare verlichting geaccordeerd. Behalve dat de elektra voor de openbare verlichting duurder is geworden heeft de invoering van de elektriciteitswet verder geen gevolgen voor het te voeren beleid.

Energie en Milieu

Het beleidsveld milieu speelt in de gemeente een belangrijke rol. Derhalve dient nadrukkelijk te worden gekeken in hoeverre openbare verlichting een bijdrage levert aan de milieuproblematiek. Milieuaspecten van de openbare verlichting zijn enerzijds de uitstoot van milieubelastende stoffen vanwege het energieverbruik en anderzijds de hoeveelheid afvalstoffen die ontstaan bij zowel de fabricage van de verlichtingsmaterialen als bij het eind van de technische levensduur van deze materialen. Het is dan ook noodzakelijk dat de fabrikant in de toekomst kan garanderen dat de huidige toegepaste materialen volledig recyclebaar zijn, zonder daarmee extra belasting toe te brengen aan het milieu.

De tijd dat er alleen uit kostenoverwegingen aan energiebesparing werd gedaan is definitief voorbij. Het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP), de Nota's Energiebesparing en het Milieu Actie Plan (MAP) van de energiebedrijven maken dat duidelijk. Energiebesparing is een volwaardig onderdeel geworden van het nationale milieubeleid.

Het opstellen van een energiebeleidsplan, al of niet in het kader van het gemeentelijk milieubeleid, is inmiddels in veel gemeenten een belangrijke activiteit. In de gemeente Heusden is in 1997 het energiebeleidsplan 1997-2002 vastgesteld. Een van de beleidsuitgangspunten in dit energiebeleidsplan is het terugdringen van het energieverbruik van de openbare verlichting.

Besparingsmogelijkheden bij de openbare verlichting verdienen derhalve bijzonder aandacht. Het beleidsvoornemen is dan ook om 10% (ten opzichte van 2004) van de hoeveelheid energie te besparen (per 2009).

Op dit moment wordt door de gemeente natuurstroom ingekocht voor de openbare verlichting. Hoewel dit geen energiebesparing oplevert in direct energieverbruik levert het wel een energiebesparing op bij de opwekking van energie.

Richtlijnen Politie Keurmerk Veilig Wonen

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) is de nieuwe meetlat voor veilig wonen. Het doel van het PKVW is enerzijds de kans op woninginbraak verminderen door een zorgvuldig ontwerp en beheer van de bebouwde omgeving. Anderzijds wil het PKVW bijdragen aan een verbetering van de sociale veiligheid in de directe woonomgeving en aan semi-openbare ruimten zoals brandgangen, parkeerterreinen en achterpaden. Een onderdeel van het PKVW is de verlichting van de openbare ruimte. Wanneer voldaan wordt aan de NPR 13201-1 wordt ook in grote mate voldaan aan PKVW.

Woonkeurlabel

Het Woonkeurlabel integreert sinds 2000 de eisen uit het (vervallen) Seniorenlabel, het Handboek Toegankelijkheid, het Politiekeurmerk en de woonadviescommissies. Woonkeur is een certificaat dat kan worden afgegeven aan nieuwbouwwoningen. Door het instellen van het Woonkeurlabel worden bouwers van huizen en inrichters van de openbare ruimte gestimuleerd om aanpassingen te bedenken die het voor de oudere inwoners aantrekkelijk maken om in de eigen omgeving te blijven wonen. Zo'n woning moet dan voldoen aan bepaalde eisen op het gebied van gebruikskwaliteit, sociale en lichamelijke veiligheid, toegankelijkheid en flexibiliteit. Naast het basispakket bestaan er verschillende pluspakketten, gericht op duurzaamheid, energiebesparing en toegankelijkheid.

Voor openbare verlichting is deze aanpassing aan oudere inwoners het verhogen van het verlichtingsniveau en zorg dragen voor een gelijkmatige lichtverdeling op straat zodat de donkere plekken verdwijnen. T.o.v. de NPR 13201-1 betekent dit dat je binnen de bandbreedte van de NPR 13201-1 het maximale verlichtingsniveau aanhoudt. Concreet betekent dit b.v. een 36 Watt (37 Watt verbruik) lamp i.p.v. een 24 Watt (25 Watt verbruik) lamp wordt toegepast. Ook uit de enquête (zie paragraaf 1.7) is naar voren gekomen dat bij de oudere bewoners uit het proefgebied in Nieuwkuijk, mensen ouder dan 50 jaar, de voorkeur uitgaat naar een hogere lichthoeveelheid.

Veiligheid en leefbaarheid

Openbare verlichting heeft tot doel om het openbare leven bij duisternis (circa 4170 uur per jaar = 47% van het jaar) zo goed mogelijk te laten functioneren. Hoewel met de openbare verlichting het niveau van het daglicht niet bereikt kan worden, moet de openbare verlichting wel bijdragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare situatie/woonomgeving. Een goede kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang.

Sociale veiligheid

Een sociaal veilige omgeving is een omgeving waar men zich zonder direct gevoel voor dreiging of gevaar voor overlast van derden kan bewegen. De wijze van inrichting is voor een belangrijk deel bepalend voor de ervaring van het veiligheidsgevoel. Sociale veiligheid heeft te maken met alle (overige) openbare ruimten waar mensen verblijven.

Verlichting en sociale veiligheid staan in nauwe relatie met elkaar. Bij duisternis is eerder sprake van vandalisme, openlijke bedreiging, geweld e.d. dan op klaarlichte dag. Met het oog op de sociale veiligheid moet de openbare verlichting het mogelijk maken om tegemoet komende personen op een redelijke afstand te herkennen. Hierbij speelt zowel de herkenning van het gezicht als het onderscheid van de kleur van de kleding een grote rol. Dit stelt specifieke eisen aan de openbare verlichtingsinstallatie. Deze eisen kunnen verschillen van de eisen die vanuit de verkeersveiligheid worden gesteld.

Overigens zijn niet alle problemen op te lossen door het aanleggen of het verbeteren van de openbare verlichting. In veel gevallen ligt hier een rol voor de stedenbouwkundige weggelegd.

Verkeersveiligheid, in relatie tot het GVVP

Onder verkeersveiligheid, en dan met name buiten de bebouwde kom, wordt afhankelijk van de situatie een veilige, gepaste en vlotte afwikkeling van het verkeer verstaan. Veilig verkeer bij nacht is moeilijk zonder straatverlichting te realiseren. De weg moet zodanig verlicht worden dat de situatie in de rijrichting te overzien is. De verkeersdeelnemers moeten het verloop van de weg en de aanwezigheid van zijwegen kunnen waarnemen.

Verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom is een totaal ander begrip door het feit dat de snelheden van de verkeersdeelnemers meestal lager zijn dan buiten de bebouwde kom. Door lichtmasten op verantwoorde afstanden van elkaar te plaatsen verkrijgt men een grote mate van gelijkmatigheid van het licht waardoor een duidelijk zicht op acceptabele afstand wordt verkregen. In het herverlichtingsplan is er van uit gegaan dat de openbare verlichting is gekoppeld aan de wegategorisering zoals vastgesteld in het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (GVVP).

Binnen de gemeente zijn er twee soorten fietspaden, namelijk de recreatieve fietspaden en de utilitaire fietspaden. De recreatieve fietspaden worden voornamelijk in de zomermaanden gebruikt en dan ook nog bij daglicht. Derhalve is het niet noodzakelijk om de recreatieve fietspaden binnen de gemeente Heusden te voorzien van openbare verlichting.

De utilitaire fietspaden hebben een andere functie, namelijk de verbindingsroute voor de fietser tussen de verschillende kernen. Voor de jeugdige weggebruiker/schoolgaande jeugd geven met name de donkere wintermaanden een onveilig gebruik van de wegen/fietspaden. Slechte weersomstandigheden in combinatie met slechte verlichting levert

een verhoogd risico op verkeersongevallen bij de schoolgaande jeugd. Hoewel de Duurzame Veilige inrichting van schoolroutes al een verhoging van de verkeersveiligheid oplevert draagt ook een goede kwaliteit van de openbare verlichting wezenlijk bij aan het veilig kunnen fietsen/lopen binnen de openbare ruimte.

Nederland is aan het vergrijzen. Dit heeft tot gevolg dat er relatief steeds meer ouderen aan het verkeer deelnemen. Mobiliteit is voor deze groep van groot belang voor de kwaliteit van hun leven en op zelfstandig sociaal en actief te blijven. Het is daarom van belang dat deze ouderen in de gelegenheid worden gesteld om zo lang mogelijk op een veilige manier (verkeer en sociaal) gebruik

kunnen maken van de openbare ruimte. Openbare verlichting is hierbij een goed hulpmiddel.

Openbare verlichting vergroot aan de ene kant de verkeersveiligheid, aan de andere kant kunnen de lichtmasten bij verkeersongevallen een gevaar vormen voor de weggebruikers. Bij de materiaalkeuze van de openbare verlichting en de plaats van de lichtmast moet hier dan ook terdege rekening worden gehouden.

Leefbaarheid of ruimtelijke inrichting

Leefbaarheid heeft betrekking op het bevorderen van de herkenbaarheid, sfeer of het benadrukken van het bijzondere karakter van de openbare ruimte. Openbare verlichting speelt een belangrijke rol bij het tot zijn recht komen van de openbare ruimte. Het bijzondere karakter van een plek kan met behulp van de openbare verlichting tot uitdrukking worden gebracht. Hierbij kan gedacht worden aan het verlichten van een monumentaal bouwwerk, het plaatsen van klassieke lantaarns in een klassiek stadspark of de plaatsing van eigentijds vormgegeven lichtmasten op een stedelijk plein.

De sfeer wordt in belangrijke mate beïnvloed door de gekozen lichtsoort en de mate waarin de omgeving wordt 'mee verlicht'. Bij lage verlichtingsniveaus (lampen 24 Watt/36 Watt) in verblijfsgebieden wordt 'warmwit' licht als aangener ervaren dan 'koel-wit' licht. Bij het verlichten van de weg kan rekening gehouden worden met de aanwezige bebouwing, de eventuele groenvoorzieningen, de straatnaamborden en huisnummers in die zin dat deze 'mee' verlicht worden. Bij het verlichten van de omgeving moet de instraling in de woningen en het verblinden van weggebruikers tot een minimum worden beperkt.

Bij de realisatie van een meer decoratief georiënteerde verlichtingsinstallatie zal de ter plaatse vereiste functionele verlichtingskwaliteit uitgangspunt blijven.

Natuurgebieden

In de NPR 13201-1 is niets opgenomen over openbare verlichting in wegen die zijn aangelegd in of nabij natuurgebieden. Uitgangspunt kan zijn dat dergelijke wegen in beginsel niet worden verlicht. Indien de verkeersveiligheid het echter noodzakelijk maakt, en er geen andere middelen ter beschikking staan voor het accentueren van het verloop van de weg, worden bedoelde wegen verlicht met geel licht. Op Bijlage 5 is in groen aangegeven welke gebieden binnen onze gemeente een hogere natuurwaarde hebben.

Bewonersonderzoek Nieuwkuijk

Om inzicht te krijgen in welke eisen de bewoners stellen aan de kwaliteit van de openbare verlichting zijn er in Nieuwkuijk in het najaar van 2003 ca. 147 gezinnen geënkquêteerd betreffende de verlichting in hun buurt. Hierop heeft 39% van de bewoners, wat betekent 57

adressen, het vragenformulier ingevuld. De uitkomsten van de enquête zijn verwerkt in bijlage 3.

Uit de resultaten van de enquête kan worden opgemaakt dat de voorkeur uitgaat naar de verlichting in de Meidoornstraat, wat betekent de verlichting laten branden na 24.00 uur en als lichtkleur 'warm wit licht' toepassen. Uit de opmerkingen die door bewoners zijn toegevoegd aan de vragenlijst mag worden geconcludeerd dat er grote behoefte is aan het verlichten van de achterpaden.

De bewoners uit de leeftijdscategorie ouder dan 50 jaar geven dan ook duidelijk de voorkeur voor meer licht. De jongere bewoners jonger dan 50 jaar hebben iets minder behoefte aan meer openbare verlichting. Dit komt overeen met de landelijke ontwikkelingen binnen de verlichting van de openbare ruimte.

De uitslag van de enquête is verwerkt in het formuleren van de beleidsuitgangspunten in deze beleidsnota.

Samenvatting Hoofdstuk 1

Kort samengevat zijn de volgende beleidsuitgangspunten voor het beleid inzake openbare verlichting geformuleerd:

- Aanleggen van openbare verlichting conform de landelijke richtlijnen, verwoordt in de NPR 13201-1
- Lichthoeveelheid en lichtkwaliteit koppelen aan de functie van de weg, conform de wegcategorisering van het vastgestelde Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (GVVP).

Beleid inzake de openbare verlichting

Inleiding

Het bepalen van het beleid inzake de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van de openbare verlichting bij gemeentelijke eigendommen (zoals wegen, fietspaden, parken e.d.) is een gemeentelijke bevoegdheid en verantwoordelijkheid.

Functie van de openbare verlichting

De openbare verlichting heeft tot doel het openbare leven bij duisternis (circa 4170 uur per jaar) zo goed mogelijk te laten functioneren. Hiertoe wordt een bijdrage geleverd aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare situatie. In het algemeen kan worden gesteld dat de openbare verlichting vormgegeven dient te worden vanuit de beleving van de gebruikers van de betreffende openbare ruimte. Onderscheiden worden gebiedsontsluitingswegen, woonstraten en bijzondere situaties. Bij bijzondere situaties kan worden gedacht aan winkelcentra, speelterreinen, bedrijvenparken etc.

Tevens kan bij de vormgeving van de openbare verlichting rekening worden gehouden met de leeftijd van de gebruiker van de openbare ruimte in relatie tot de hoeveelheid licht die goede waarneming mogelijk maakt.

Aangezien meer kwetsbare gebruikers zoals (brom)fietsers en voetgangers het meest gebruik maken van de openbare ruimte is het zaak de verlichting op deze gebruikers in te richten. Met name in de verblijfsgebieden (zowel binnen als buiten de bebouwde kom) is dit noodzakelijk. De prioriteit ligt in dit geval bij het bevorderen van de sociale veiligheid en het comfort.

Voor specifieke gebieden zoals winkelcentra ligt de prioriteit meer bij sociale veiligheid in combinatie met een decoratieve uitstraling.

De functie van de openbare ruimte in de NPR 13201-1 is gerelateerd aan de functietoekenning van de weg conform het GVVP..

In onderstaande tabel zijn de relaties weergegeven tussen de verschillende veiligheidstypen en de onderdelen van de openbare ruimte.

Openbare ruimten	Sociale veiligheid	Verkeersveiligheid	Leefbaarheid
<i>Buiten de bebouwde kom</i>			
- Stroomweg (Rijksweg A59)		+++	
- Gebiedsontsluitingsweg IIA (Provinciale weg N267)		+++	
- Gebiedsontsluitingsweg IIB (toekomstige Parallelstructuur)	+	+++	
- Verblijfsgebied	++	+++	+
<i>Binnen de bebouwde kom</i>			
- Gebiedsontsluitingsweg IIB(bijv. Statenlaan, Spoorlaan)	++	+++	
- Verblijfsgebied (+) IIIA (soms	+++	++	++

meer dan 3000 mvt/etmaal)			
- Verblijfsgebied IIIB (minder dan 3000 mvt/etmaal)	+++	+	+++
- Vesting-Heusden	+++	+	+++
<i>Bedrijvenpark c.q. industrieterreinen</i>	++	++	
<i>Winkelcentra</i>	+++		+++
<i>Fiets- en wandelpaden (utilitair)</i>	+++	+	
<i>Fiets- en wandelpaden (recreatief)</i>	+		
<i>Overige openbare ruimten (bijv. parken, parkeerterreinen, achterpaden)</i>	+++		+++

*de plusjes geven aan welk doel de openbare verlichting binnen een aandachtsgebied heeft, met daaraan gekoppeld de mate van belangrijkheid uitgedrukt in aantal plusjes.

Realisatie en instandhouding

Materiaalkeuze

De kwaliteit van de toegepaste materialen is in belangrijke mate bepalend voor de exploitatiekosten. Door toepassen van componenten van goede kwaliteit kunnen voortijdige, en dus kostbare, wijzigingen van de verlichtingsinstallatie worden voorkomen. Zoals eerder al is vermeld is vanuit het milieuaspect de hoeveelheid afvalstoffen bij zowel de fabricage als aan het eind van de levensduur belangrijk bij de keuze van de materialen. De fabrikanten dienen dan ook te garanderen dat de materialen geen extra belasting toebrengen aan het milieu.

Assortiment

Voor de openbare verlichting dient gebruik te worden gemaakt van een zo gestandaardiseerd mogelijk assortiment lichtmasten, armaturen en lampen. Dit assortiment zal worden aangepast indien de voortschrijdende technologische ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Voor projecten met een speciaal en uniek karakter worden separate afspraken gemaakt.

De toepassing van typen masten, armaturen en lampen is gerelateerd aan het in 2001 vastgestelde Gemeentelijk Verkeers en VervoersPlan (GVVP) en op de algemene richtlijnen voor de openbare verlichting (NPR 13201-1).

Lichtmasten

Voor gebiedsontsluitingswegen worden lichtmasten toegepast met een lichtpunthoogte van 8 m. Afhankelijk van het soort verblijfgebied en de breedte van de openbare ruimte (van gevel tot gevel) wordt een lichtmast met een lichtpunthoogte van 3m., 4m. en 6 m. toegepast. Dit zijn standaardafmetingen van lichtmasten, welke bij de verschillende leveranciers altijd op voorraad zijn.

Armaturen

Armaturen zijn er in diverse soorten en uitvoeringen. Omdat er altijd ontwikkelingen in lichttechniek blijven bestaan is het niet wenselijk te kiezen voor 1 bepaald model armatuur, maar diverse modellen te blijven plaatsen.

De keuze op een bepaald moment is afhankelijk van de prijs-kwaliteit verhouding. In de kernen zal bij aankoop (van kleinere hoeveelheden) ook gekeken worden naar de al aanwezige armaturen in die kern. Voor gebiedsontsluitingswegen wordt gekozen voor 1 type voor de gehele gemeente.

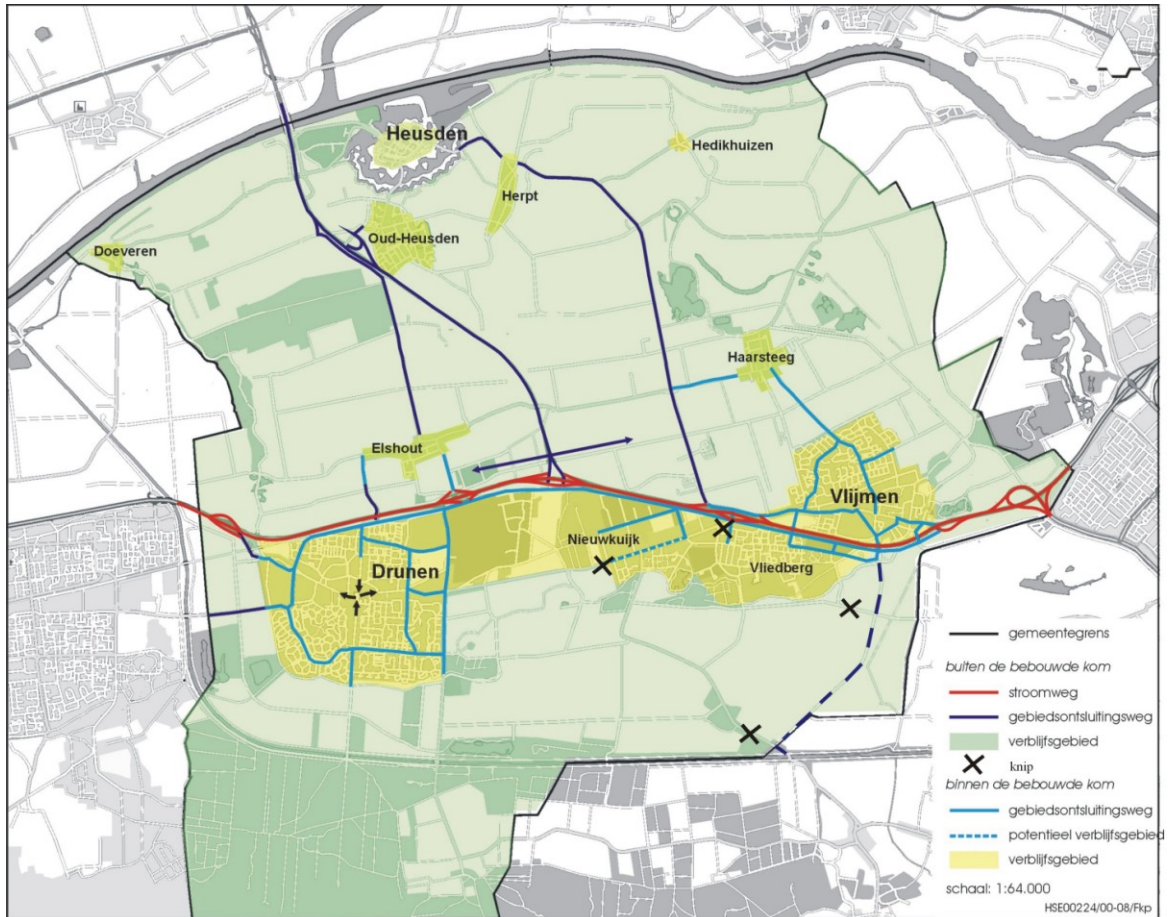
Om het beheer van de armaturen te professionaliseren is het wel zaak om het assortiment te beperken. Uitgangspunt hierbij is dat er van een armatuur minimaal 250 stuks moeten worden toegepast voordat er weer een nieuwe keuze wordt gemaakt. Dit heeft als voordeel dat de kennis van het armatuur wordt verhoogd en het op voorraad houden van enkele armaturen per type lonend is.

Lampen

Voor gebiedsontsluitingswegen wordt 'geel' licht toegepast. In verblijfsgebieden, bedrijventerreinen en langs vrijliggende utilitaire fietspaden gaat de voorkeur uit naar 'warm

wit' licht. Dit is ook al aangegeven in de vastgestelde beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005.

In onderstaande plattegrond zijn de verschillende wegcategorieën uit het GVVP weergegeven. Aan deze verschillende wegcategorieën wordt de openbare verlichting gekoppeld.

Overzicht wegcategorieën GVVP

Sturing lichtschakeling

De openbare verlichting in de gemeente Heusden wordt 's-avonds ingeschakeld en 's-ochtends uitgeschakeld door middel van een toonfrequent (TF) signaal. Het aantal branduren per kalenderjaar bedraagt ca. 4170 uur. Afhankelijk van het jaargetijde wordt de verlichting in en uitgeschakeld. Dit wordt door Netwerkbeheerder Essent Netwerk centraal vanuit Geertruidenberg geregeld. Hier heeft de gemeente vooralsnog geen invloed op.

Op dit moment zijn in onze gemeente de tijdstippen voor in- en uitschakeling niet uniform. In diverse wijken gaat 's-nachts om 24.00 uur 50% tot 60% van de verlichting uit. In andere delen van de gemeente wordt om 24.00 uur het licht gedimd naar 50% van het oorspronkelijk niveau. In enkele delen van de gemeente brandt de openbare verlichting de gehele donkere periode op vol vermogen.

Om te voldoen aan de richtlijnen openbare verlichting en voor het uniformeren daarvan in onze gemeente dient de huidige praktijk te worden aangepast. De NPR 13201-1 gaat uit van het laten branden, al dan niet gedimd, van de volledige installatie. Ook vanuit de bewoners is aangegeven dat het gedurende de nacht laten branden van de openbare verlichting de voorkeur heeft. In de verblijfsgebieden zal de verlichting op vol vermogen blijven branden vooral vanuit het aspect van sociale veiligheid.

Langs de gebiedsontsluitingswegen (50 km/h en 80 km/h) waar vooral de verkeersveiligheid een rol speelt zal de openbare verlichting wel worden gedimd. Hierdoor gaat het lichtniveau na 24.00 uur terug naar 50% van het aanvangsniveau terwijl de gelijkmatigheid hetzelfde blijft. Na 24.00 uur is de verkeersintensiteit laag en is er ook weinig langzaam verkeer meer aanwezig.

Beheer

Een van de taken van de beheerder van de openbare ruimte is het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Voor een goede coördinatie en aansturing van de onderhoudswerkzaamheden is het belangrijk om het beheer in eigen hand te houden. Tevens blijft de benodigde vakkennis binnen de organisatie waardoor Heusden niet afhankelijk wordt van derden om de openbare verlichting te beheren.

Onder de beheertaken van de openbare verlichting vallen:

- de inventarisatie en registratie van de bestaande verlichting;
- de registratie van meldingen en stringen;
- het coördineren van, toezicht houden op en begeleiden van het onderhoud;
- het opstellen van meerjarenplanningen;
- het maken van jaarlijkse uitvoeringsplannen;
- het maken van verlichtingsberekeningen voor (renovatie)projecten;
- het adviseren en rapporteren met betrekking tot de openbare verlichting;
- het verhalen van schade aan de openbare verlichting;
- budgetbewaking;
- het beheren van een beheersysteem met administratieve gegevens en een digitale koppeling;

- het toetsen van projecten en het in beheer nemen van projecten.

Op dit moment is het beheer van de openbare verlichting niet direct geregeld en zijn de bovengenoemde beheertaken verdeelt over diverse medewerkers. Dit moet nog beter gestalte krijgen binnen de betrokken vakafdelingen en zal in de beheerorganisatie worden meegenomen.

Voor het efficiënt kunnen beheren van de openbare verlichtingsinstallatie is het noodzakelijk een actueel en geautomatiseerd beheerssysteem te hebben als hulpmiddel voor het genereren van meerjarenplanningen, begrotingen en onderhoudsplannen. Het verkrijgen van sturingsinformatie voor bestuur en management is alleen met actuele beheergegevens mogelijk.

Onderhoud

We kunnen 3 soorten onderhoudswerkzaamheden onderscheiden binnen de openbare verlichting.

Het curatief onderhoud van de openbare verlichting omvat het in goede staat houden van de installatie en oplossen van storingen.

Het preventief onderhoud bestaat uit schilderen van stalen lichtmasten en groepsremplace van lampen.

Storingen in het spanningsnet vallen onder de verantwoordelijkheid van de netwerkbeheerder en vallen niet onder de onderhoudswerkzaamheden zoals hierboven genoemd.

Calamiteiten

Calamiteiten zijn niet direct een onderhoudsmaatregel maar worden wel onder deze werkzaamheden geschaard. Bij calamiteiten kan worden gedacht aan aanrijdschade, vandalisme, kabelbreuk, verdwenen deurtjes waardoor de bekabeling bloot is komen liggen. Dergelijke zaken zijn niet te plannen of in te schatten maar zijn van dien aard dat er meteen moet worden ingegrepen om de onveilige situatie weg te nemen.

Voor efficiënt en doelmatig al het noodzakelijke onderhoud aan de openbare verlichting te kunnen voeren is het noodzakelijk een éénduidige manier van werken in te voeren.

Samenvatting Hoofdstuk 2

Kort samengevat zijn de volgende beleidsuitgangspunten voor het beleid inzake openbare verlichting geformuleerd:

- Voor de gehele gemeente te kiezen voor hetzelfde lichtschakelingsysteem waarbij de complete verlichting 's-nachts blijft branden. De verlichting langs de gebiedsontsluitingswegen zal om 24.00 uur worden gedimd naar 50% van het oorspronkelijk niveau.
- Voor gebiedsontsluitingswegen zullen lichtmasten worden toegepast met een lichtpunthoogte van 8 m met 1 type armatuur, uitgerust met 'geel licht.
- Afhankelijk van het soort verblijfgebied en de breedte van de openbare ruimte (van gevel tot gevel) wordt een lichtmast met een lichtpunthoogte van 3m., 4m. en 6 m. toegepast.
- Per kern maximaal 3 typen armaturen kiezen voor verblijfsgebieden en deze in een minimale hoeveelheid van 250 stuks toepassen., uitgerust met 'warm wit' licht.
- Voor de gehele gemeente een éénduidig beheer – en onderhoudsmethode hanteren.

Tibetlaan te Drunen.

Beleid inzake raakvlakken openbare verlichting

Inleiding

Naast het beleid ten aanzien van de openbare verlichting zoals beschreven in Hoofdstuk 2, is het noodzakelijk beleid te formuleren voor indirecte raakvlakken. In dit hoofdstuk worden deze raakvlakken per onderdeel omschreven.

Achterpadverlichting

Een apart onderdeel binnen de openbare ruimte en de openbare verlichting vormen de achterpaden. Met name de sociale veiligheid speelt hierin een grote rol. Enerzijds vormen met name de paden die vrij toegankelijk zijn een verlengde van de openbare ruimte; anderzijds vallen de meeste achterpaden in Heusden onder eigendom en beheer van Stichting Woonveste of van particulieren. Uitvoering van diverse projecten binnen de gemeente Heusden laat zien dat er grote behoefte is aan het verlichten van achterpaden. Dit zijn de achterpaden welke in eigendom en beheer van de gemeente zijn. De resterende gemeentelijke achterpaden zullen de komende jaren ook moeten worden verlicht.

De gemeente zal geen actieve rol spelen waar het achterpaden betreft welke niet in haar eigendom zijn. Wel zal de gemeente waar mogelijk een bemiddelende rol spelen bij het tot stand laten komen van achterpadverlichting.

Margrietweg te Oudheusden.

Lichtmastreclame

Hoewel lichtmastreclame rechtstreeks is verbonden met de openbare verlichting is het formuleren van beleid hierover niet in de beleidsnota openbare verlichting opgenomen. Het voeren van reclame binnen Heusden wordt in een nog op te stellen beleidsnota vastgelegd. Indien wordt gekozen voor het in de gehele gemeente mogelijk maken van lichtmastreclame, dan gaat vanuit het oogpunt van beheer en onderhoud van de openbare verlichting de voorkeur uit naar plaatsing alleen langs gebiedsontsluitingswegen, daar ten behoeve van deze reclamebakken constructief zwaardere lichtmasten moeten worden geplaatst.

Kruising Nieuwkuijksestraat-Venbroekstraat.

Aanlichten gevels van gebouwen

Er komt steeds meer vraag naar aanlichten van gevels van karakteristieke gebouwen. Ook in Heusden is deze ontwikkeling inmiddels ingezet. Aanlichten van gebouwen kan de sfeer bij een gebouw of in een gebied positief veranderen. Omdat gevelverlichting meer is dan openbare verlichting en raakvlakken heeft met andere beleidsvelden is het niet wenselijk beleidsuitgangspunten in deze nota hierover te formuleren.

Het aanlichten van gemeentelijke gebouwen is op dit moment meestal gekoppeld aan de openbare verlichting. Dit vergt op dit moment, zolang er geen specifiek beleid hierover is vastgesteld, geen reden tot aanpassing. De verlichting binnen de gebouwen kan niet worden gerekend onder het openbare verlichtingsnetwerk.

Parkverlichting

In Heusden zijn diverse parken aanwezig. Diverse van dergelijke parken hebben een verblijfsfunctie. Aanwezigheid van speelvoorzieningen en hondentoiletten zorgen voor specifieke gebruikers van een park en vragen om sociaal veilige gebieden. Openbare verlichting kan hier zeker toe bijdragen. Het is echter zo dat de gebruikers van

speelvoorzieningen hiervan hoofdzakelijk bij daglicht gebruik maken. Extra verlichting is hier niet direct noodzakelijk. Voor de hondentoiletten is verlichting echter wel noodzakelijk. Hiervan wordt ieder moment van de dag gebruik gemaakt.

Sommige parken hebben ook nog paden met een verkeersfunctie, zoals doorgaande wandel- en fietsroutes (bijvoorbeeld De Schroef te Drunen). Daar waar dergelijke paden aanwezig zijn wordt de openbare verlichting conform de NPR 13201-1 aangebracht.

Spelvoorzieningen

Binnen de gemeente zijn diverse spelvoorzieningen, zoals basketbalveldjes, voetbalveldjes en skatetoestellen. Om hier de sociale veiligheid te vergroten en de mogelijkheden van gebruik te verhogen is het verlichten van dergelijke voorzieningen noodzakelijk. Tevens is de sociale controle op de aanwezige jeugd beter uit te voeren door de aanwezige openbare verlichting.

Uitzondering op de spelterreinen zijn de jeu de boulesbanen. Hiervoor is in een eerder stadium al de keuze gemaakt dat deze niet verlicht worden.

Kerstverlichting

Rond de feestdagen is het gebruikelijk dat de centra binnen onze gemeente worden voorzien van kerstverlichting. Door de winkeliersverenigingen wordt jaarlijks een groot aantal kerstlampen opgehangen aan de bestaande lichtmasten. Dit geeft een vrolijke sfeer in de centra en draagt bij aan een prettige openbare ruimte. De huidige lichtmasten zijn echter niet voldoende uitgerust voor het aanbrengen van kerstverlichting. In het nieuwe beleid is het dan ook aan te bevelen gebieden aan te wijzen waar kerstverlichting mag worden toegepast. In deze gebieden dienen de lichtmasten te worden voorzien van een gestandaardiseerde aansluiting voor de kerstverlichting, inclusief bekabeling in de lichtmast. Dit heeft als voordeel dat de stroomkabels niet meer bovengronds hoeven te worden aangebracht. Dit geeft minder risico op ongevallen en voorkomt het vervuilen van de openbare ruimte door losliggende en loshangende kabels. Op bijgevoegde kaart (Bijlage 5) is aangegeven welke gebieden in aanmerking komen voor het aanbrengen van kerstverlichting.

Samenvatting Hoofdstuk 3

Kort samengevat zijn de volgende beleidsuitgangspunten voor het beleid inzake raakvlakken openbare verlichting geformuleerd:

- De gemeente zal meewerken aan het aansluiten van achterpadverlichting op het openbare verlichtingsnet.
- De gemeente zal achterpaden welke in eigendom zijn gaan voorzien van openbare verlichting.
- Alleen langs gebiedsontsluitingswegen toestaan dat lichtmastreclame wordt gevoerd.
- De lichtmasten langs de gebiedsontsluitingswegen uitvoeren in een constructief zwaarder model.
- Gevelverlichting geen onderdeel laten zijn van de openbare verlichting.
- Gevelverlichting op voorhand niet uitsluiten, maar in een breder kader hiervoor de beleidsuitgangspunten bepalen.
- Park- en spelvoorzieningverlichting verlichten indien het gebruik hierom vraagt.
- Alleen kerstverlichting toestaan in de aangemerkte gebieden.

- Bij herverlichten van deze gebieden de lichtmasten zodanig inrichten dat kerstverlichting eenvoudig, snel en veilig kan worden aangebracht en verwijderd.

Pieter Breugelstraat te Vlijmen.

Eisen verlichtingsmiddelen

Lichtmasten

Algemeen

Binnen de beheergrenzen van onze gemeente worden alleen lichtmasten toegepast die constructief voldoende sterk zijn om een verkeersbord (80 x 80 cm) te kunnen dragen. Dit betekent dat er standaard een zwaarder type lichtmast wordt toegepast om deze extra belasting te kunnen verwerken. Voordeel van dit zwaardere type is dat de lichtmast door een grotere wanddikte een langere levensduur heeft. Tevens kan er zonder twijfel een verkeersbord aan een lichtmast worden bevestigd zonder schade aan de mast toe te brengen.

Vandalisme

Ter aanvulling op de beleidsnotitie zijn de vandalismegevoelige plekken binnen Heusden in kaart gebracht. Dit zijn op dit moment met name het fietspad tussen Drunen en Waalwijk op het voormalig spoortracé, het fietspad in de Gemeint en wegen welke leiden naar sportparken. Om schade aan de openbare verlichting te voorkomen is het zinvol om op deze locaties een zwaar type lichtmast te plaatsen met een verankering in de bodem in de vorm van een betonplaat. Hierdoor wordt voorkomen dat de lichtmast uit de grond wordt getrokken en daardoor gevaar oplevert voor de overige weggebruikers. Dit is inmiddels op het fietspad Drunen-Waalwijk toegepast.

Een andere vorm van vandalisme is het uittrappen van de lamp. Dit vindt meestal plaats nadat bij sportverenigingen het avondprogramma is afgesloten en de jeugd fietsend naar huis gaat. Door het trappen tegen de lichtmast ontstaat meestal geen schade aan de lichtmast maar de lamp gaat stuk. Hier is nagenoeg geen maatregel tegen te treffen, aanspreken van de daders op hun gedrag zou het wellicht kunnen verminderen.

Materiaalkeuze

De keuze voor een lichtmast van gietijzer, kunststof, staal, hout of aluminium hangt af van diverse factoren. Hierbij spelen een grote rol de financiën, de milieubelasting en de veiligheid.

Ervaringen uit het verleden leren dat kunststof masten niet geschikt zijn voor de openbare ruimte. Ten eerste is er weinig ontwikkeling in de markt, ten tweede is dit materiaal meer geschikt voor lichtmasten op particulier terrein in verband met de vandalisme gevoeligheid.

De gietijzeren lichtmast wordt alleen toegepast in de vesting. Omdat deze mast meer onderhoud vergt in het periodiek schilderen van de mast is ook deze minder geschikt om als standaard te gaan voeren.

De houten lichtmast is meestal een decoratieve mast. Deze is zeer geschikt voor bijvoorbeeld winkelcentra. Door de ten opzichte van staal en aluminium hoge aanschaf- en onderhoudskosten is ook dit materiaal niet geschikt voor standaardmast in Heusden.

De afweging tussen staal en aluminium spitst zich toe op een groot aantal onderdelen. In onderstaande tabel is aangegeven hoe beide materialen scoren ten opzichte van elkaar in diverse beleids-, beheer- en onderhoudszaken.

	Aluminium	Staal
--	-----------	-------

Kostprijs	-	+
Onderhoud	+	-
Restwaarde	+	-
Sterkte, constructief	+	+
Hergebruik mast	+	+
Recyclebaarheid	+	-
Veiligheid bij aanrijden	+	-
Levensduur	+	+
Decoratie	+	-
Gewicht	+	-

Stalen masten hebben een lagere kostprijs, zijn minder schadegevoelig voor kleine aanrijdingen en hebben een lange levensduur. Op dit moment is de vraag naar staal zo groot dat de prijs van staal sinds mei 2004 met 10 tot 15% is toegenomen. Hierdoor wordt de kostprijs van een stalen mast vergelijkbaar met een aluminium mast.

Nadeel van een stalen mast is dat deze niet kan worden toegepast zonder een thermisch aangebrachte zinklaag, welke moet voldoen aan de geldende normen. Ten tweede heeft staal het nadeel bij aanrijdingen met hogere snelheden. Hierbij treedt meer schade op bij derden doordat de mast niet afbreekt. Ook het energieverbruik bij zowel het vervaardigen van de mast als het recyclen is hoog.

Aluminium masten zijn goed te recyclen (voor 98%) met lage energiebehoefte, hebben geen extra behandelingen meer nodig gedurende de gebruiksfase en hebben een veiliger aanrijgedrag. De mast breekt af en levert daardoor geen gevaar op voor de weggebruiker. Tevens heeft aluminium een hoge restwaarde op het moment dat de mast is afgeschreven. Dit betekent dat een lichtmast, afhankelijk van de dagprijs van aluminium, 7 tot 15% van de aanschafprijs heeft als restwaarde. Aluminium masten wegen ongeveer 33% van het gewicht van een stalen mast. Hierdoor zijn aluminium masten, met name de kleinere typen (3,00 en 4,00 m) zonder hulp van een kraan te zetten. Nadeel is de hogere aanschafprijs ten opzichte van stalen masten, wat echter gedurende de levensduur van de mast nagenoeg wordt terugverdiend op het besparen in onderhoudskosten.

Stabiliteitsonderzoek

De technische levensduur van de toegepaste lichtmasten, zowel staal als aluminium, is in het verleden gesteld op 30 jaar. In januari 2004 zijn er 220 stuks lichtmasten van verschillend materiaal en verschillende lengten onderzocht op stabiliteit en restlevensduur. Criterium was dat de lichtmast minstens 30 jaar oud moest zijn alvorens voor een stabiliteitstest in aanmerking te komen. Slechts 2% van de op dat moment onderzochte lichtmasten was slecht van kwaliteit en moest direct vervangen worden. De overige masten kunnen allemaal nog minimaal 5 jaar blijven staan of hergebruikt worden. Op grond van deze ervaringen mag worden gesteld dat de levensduur van de gemiddelde lichtmast kan worden verlengd naar 40 jaar.

Verlichtingsarmaturen

De toe te passen verlichtingsarmaturen moeten een optimaal verlichtingsrendement opleveren. Dit kan worden gerealiseerd door toepassing van éénlampsspiegelreflectie armaturen. Tevens moet het armatuur ervoor zorgen dat de gelijkmatigheid van het uitgestraalde licht optimaal is over een zo groot mogelijk wegdekoppervlak, zonder optreden van verblinding.

Nieuw toe te passen armaturen moeten onderhoudsarm en gebruiksvriendelijk zijn. Voorwaarde is dat de kap bestaat uit aluminium en de onderkap van helder glas in een zo vlak mogelijke uitvoering. Dit om strooilicht te voorkomen. Voor de slagvastheid (vandalisme bestendig) wordt de norm EN 50192 gesteld en de norm IP 66 voor de waterdichtheid van het armatuur. Deze slagvastheid is noodzakelijk om het toenemende vandalisme tegen te gaan. De waterdichtheid is noodzakelijk om te voorkomen dat er vroegtijdig lampuitval optreedt door vochtindringing in het armatuur.

Samenvatting Hoofdstuk 4

Kort samengevat zijn de volgende beleidsuitgangspunten voor het beleid inzake eisen verlichtingsmiddelen geformuleerd:

- Lichtmasten uitvoeren in aluminium.
- Armaturen toepassen die voldoen aan de normen EN 50192 (slagvastheid) en IP 66 (waterdichtheid).
- Armaturen toepassen met een aluminium behuizing en een glazen kap.
- Alleen langs gebiedsontsluitingswegen dimbare armaturen toepassen.
- Op vandalisme gevoelige plaatsen constructief zwaardere lichtmasten te plaatsen.

Communicatie

Goede communicatie is van groot belang bij het veiligheidsvraagstuk binnen de gemeente. Ook voor de openbare verlichting geldt dat communicatie met alle betrokkenen, zowel intern als extern, een bijdrage levert aan het verkrijgen van draagvlak.

Iedere inwoners van onze gemeente heeft direct te maken met openbare verlichting. Derhalve is het

noodzakelijk het communicatietraject op te splitsen in 2 fasen.

De eerste fase is de communicatie die benodigd is voor de vaststelling van de beleidsnota. Hier wordt de openbare voorbereidingsprocedure' gevolgd (hoofdstuk 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht). Hiervoor is de te volgen procedure formeel vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht. Hiervoor zal een persbericht worden uitgebracht en zal er in de Heusdense Courant een publicatie worden geplaatst. Deze fase gaat met name over de hoofdlijnen van het beleid, het aangeven van de zwaartepunten in het nieuwe beleid en de uitleg van bepaalde beleidskeuzen.

De tweede fase is de directe communicatie met betrokkenen op het moment dat het herverlichtingsproject in uitvoering komt. Om voldoende draagkracht voor nieuwe verlichting te krijgen is het noodzakelijk om op het goede moment in de voorbereiding van projecten alle belanghebbenden te informeren en te betrekken in de planvorming. Dit varieert van bewoners tot belangengroepering zoals buurtverenigingen. Ook politie, 3VO en het gehandicaptenplatform zijn van groot belang om breed draagvlak te krijgen voor het nieuwe beleid.

Door informatiemomenten te beleggen zullen de direct betrokkenen wordt geïnformeerd over de plannen in hun directe omgeving. Vanwege de projectmatige aanpak van het herverlichten van Heusden is communicatie en informatie een vast onderdeel in het voorbereiden en uitvoeren van dergelijke plannen. Ook hiervoor geldt dat op het moment dat projecten in voorbereiding komen er een persbericht wordt uitgebracht en er een artikel in de Heusdense Courant wordt geplaatst.

Tevens is er het communicatietraject naar het gemeentebestuur. Jaarlijks zal er een beheerplan openbare verlichting worden opgesteld. In dit beheerplan wordt een terugblik op het voorgaande jaar gegeven over behaalde doelstellingen. Gelijkijdig worden de uit te voeren werkzaamheden in het de komende planjaar vastgelegd, met een doorkijk naar het tweede planjaar. Dit plan wordt door het college van Heusden vastgesteld en zal ter kennis name aan de commissie BZ worden voorgelegd.

Torenstraat te Drunen.

Begroting

Structureel budget voor openbare verlichting.

De onderverdeling van het in de begroting opgenomen structurele budget kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving:	Begroting 2004 t/m 2008
Energiekosten	€ 267.000
Onderhoudskosten	€ 153.000
Verbeteringswerkzaamheden	€ 10.800
Urentoerekening CCT / Buitendienst / Milieu	€ 112.649

De begroting is gebaseerd op het prijspeil 2004. Loon- en prijsstijgingen komen ten laste van de in de begroting opgenomen algemene stelpost voor loon- en prijsstijgingen.

In genoemde begrotingsbedragen zijn de kosten van areaaluitbreidingen niet meegenomen. Deze komen ten laste van de in dat kader te ontvangen verhogingen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

In de begroting zijn geen bedragen opgenomen voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen.

6.2 Vervangingsinvesteringen

De verlichtingsinstallatie in Heusden is gebaseerd op de lichtpunten die in eigendom zijn van de gemeente, vastgelegd per 1 juni 2004. Dit zijn 8.750 lichtmasten met 8.776 armaturen.

De gemiddelde gebruiksduur van een lichtmast bedraagt 40 jaar, zoals is gebleken uit de in januari 2004 uitgevoerde stabiliteitsmeting. Er dient echter wel rekening te worden gehouden met 4% voortijdige uitval van lichtmasten

Voor de armaturen geldt een gebruiksduur van 20 jaar. Na deze periode is het armatuur zowel technologisch als lichttechnisch verouderd.

Gedurende de looptijd van de beleidsnota zullen beide gebruiksduren worden herijkt en, indien dit noodzakelijk is, worden aangepast.

Op basis van deze gegevens kan de jaarlijkse storting in een vervangingsvoorziening voor openbare verlichting worden geraamd op een bedrag van € 187.000,--, te beginnen in het jaar 2006.

Omdat met name bij de vervanging van armaturen een grote achterstand is ontstaan zal het merendeel op korte termijn voor vervanging in aanmerking komen. Een deel van deze vervangingen behoort tot de hierna genoemde eenmalige investeringen. Van de overige vervangingen kan een deel worden bekostigd uit de stortingen in de vervangingsvoorziening, zoals die vanaf 2006 worden voorzien. Om ook het resterende deel van de op korte termijn noodzakelijke vervangingen mogelijk te maken zal een extra storting in de vervangingsvoorziening moeten worden gedaan ten laste van de algemene reserve. Deze extra storting kan thans worden berekend op een bedrag van afgerond € 650.000,--.

Een en ander kan worden meegenomen in de voorjaarsnota 2005.

6.3 Eenmalige investeringen

Op basis van het raadsbesluit inzake de beleidsnotitie openbare verlichting 2003 t/m 2005, genomen op 30 september 2003, is voorgesteld in de voorjaarsnota 2004 de volgende investeringsbedragen op te nemen:

- een bedrag van € 230.000,-- voor het vervangen van hoogvermogen armaturen (70 watt en 80 watt) door armaturen van 36 watt;
- een bedrag van € 18.000,-- voor de vervanging van TLEM lampen in 2004;
- een bedrag van € 7.000,-- voor de vervanging van TLEM lampen in 2005.

Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2004 is in het kader van de ombuigingen besloten deze bedragen vooralsnog niet te honoreren.

Omdat in dit geval gesproken kan worden van een vervanging om voornamelijk economische redenen en daarom van een eenmalige investering kan het totaalbedrag van € 255.000,-- éénmalig ten laste worden gebracht van de algemene reserve.

Het hierdoor optredende energievoordeel kan dan vanaf 2006 structureel in de begroting worden verwerkt en als zodanig in de voorjaarsnota 2005 worden meegenomen.

Inmiddels is gebleken, dat een aantal lichtmasten zodanig verouderd is, dat vervanging direct noodzakelijk is. Omdat hier sprake is van achterstallig onderhoud, kan ook deze investering van € 75.000,-- éénmalig ten laste van de algemene reserve worden gebracht.

Het totaal beschikbaar te stellen krediet ten laste van de algemene reserve kan aldus worden berekend op een bedrag van € 255.000,-- + € 75.000,-- = € 330.000,--.